

neznamená to ještě, že zastupují-li společnost osobně, nezřídívše pro ni právního zástupce (advokáta), musí se také v š i c h n i toho kterého jednání neb jiného úkonu soudního řízení o s o b n ě účastniti, nýbrž má to jen ten význam, že ti, kteří se ho neúčastní, musí těm, kteří se ho účastní, dáti plnou moc, neboť pak jsou těmito i oni účastněni a požadavku kolektivnosti je vyhověno. Vždyť pokud může společnost zříditi si obecného zástupce, může si ho zříditi také v osobě jednoho ze společníků, a i tomu stačí plná moc tak pořízená, jak ji dlužno pořídit pro zástupce advokátního, jenže patří-li společník k soudnímu zastupování vyslaný sám také ku společníkům ke kolektivnímu zastupování oprávněným, stačí, když plnou moc pro něj podepišou pouze ostatní kolektivní zástupci. V tomto případě dostavil se k prvnímu roku »za« žalovanou firmu její společník Karel D., aniž by předložil plnou moc podepsanou jedním z druhých dvou společníků, jak by dle kolektivního zastoupení smlouvou předepsaného třeba bylo. Měl se tedy první soudce zachovati dle předpisu Šu 38 c. ř. s., daného pro ten případ, že za tu kterou stranu dostaví se někdo, kdo nemůže předložiti plnou moc a vypadá tedy zatím jako pouhý jednatel bez příkazu, a měl Karlu D-ovi uděliti k dodání potřebné plné moci lhůtu, a když tak neučinil, nýbrž ho i bez plné moci za oprávněného zástupce pokládal, měl to na rekursu naříditi rekursní soud, i jest nesprávně, že rekursní soud, pominuv předpis Šu 38 c. ř. s., nařídil přímo vyřízení žalobcova návrhu ve smyslu Šu 396 c. ř. s. Více než dbání předpisu Šu 38 c. ř. s. však ani dovolací stížnost nežádá a nedovozuje chránění Karla D-a ku samostatnému (nekolektivnímu) zastupování společnosti snad již z článku 117 obch. zák., nýbrž pouze právě jen z plné moci, kterou zároveň předložila. Předložením této plné moci ze dne 1. ledna 1923, vystavené oběma druhými společníky, stalo se řízení ve smyslu Šu 38 c. ř. s. bezpředmětným, ježto to, čeho by se řízením tím docíliti mělo, už se stalo, i nebylo třeba usnesení nižších stolic za účelem zavedení řízení toho zrušovati, nýbrž hovic dané situaci slušelo usnesení prvního soudce hned obnoviti.

Čís. 2299.

Poskytl-li prodávatel kupiteli lhůtu k zaplacení kupní ceny s tím, že »po marném jejím uplynutí dá zboží veřejně prodati a bude se na kupiteli domáhati toho, o č méně strží«, nemůže napotom žalovati o splnění smlouvy, třebaže pohrůžky neuskutečnil.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Rv I 538/22.)

Ježto žalovaný kupitel byl v prodlení s placením kupní ceny, pohrozil mu žalující prodávatel, že dá zboží veřejně prodati a bude se na žalovaném domáhati toho, o č méně strží. Žaloba o zaplacení kupní ceny byla zamítnuta soudy v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

důvodů:

Žalující strana, uplatňující jako dovolací důvod nesprávné právní posouzení věci, vytýká odvolacímu soudu, že neprávem její prohlášení, ve kterém žalované straně oznamuje, že dá zboží veřejně prodati a že se bude žalobou na ní domáhati toho, oč méně strží, pokládá za neodvolatelné vykonání práva volby dle čl. 354 obch. zák. Míní, že nikoli pouhou pohrůžkou prodeje, nýbrž teprve skutečně provedeným veřejným prodejem jest právo volby upotřebeno. Poukazuje k tomu, že jak článek 343, tak i čl. 354 obch. zák. poskytuje prodávateli pouze právo, zboží po předchozí pohrůžce prodati, že však prodávatel není povinen, pohrůžku tu také provést; neprovedl-li prodeje, nepozbývá ostatních práv ze smlouvy, tedy ani práva žádati zaplacení kupní ceny. Vychází-li se ze skutkového zjištění, že prohlášení žalující strany obsahovalo určitou lhůtu s výzvou k zaplacení kupní ceny, jinak že po jejím marném uplynutí se zachová tak, jak shora uvedeno, nelze právní názor žalující strany pokládati za správný, jelikož přímo odporuje předpisu článku 354 obch. zák. Prodávatel jest dle tohoto zákonného ustanovení oprávněn trvati na splnění smlouvy i tehda, když kupitel octl se v prodlení se zaplacením kupní ceny za zboží, které do té doby nebylo dodáno, a v tom případě, že odpírá kupitel zboží přijati, přísluší vedle čl. 343 obch. zák. — jsou-li tu podmínky tam blíže uvedené — prodávateli právo dáti zboží po předchozí pohrůžce veřejně prodati. Zároveň s uplatněním nároku na splnění smlouvy, jež netřeba dříve kupiteli oznamovati, může se prodávatel domáhati náhrady pro opožděné splnění a trvá oprávnění toto tak dlouho, dokud prodávatel neoznámil kupiteli, že volí některou z dalších dvou alternativ čl. 354 obch. zák. Jakmile prodávatel — jako v tomto případě žalující strana — prohlásil kupiteli, že se rozhodl žádati náhradu škody pro nesplnění, pozbyl tímto svým jednostranným prohlášením po zákonně na dobro práva, domáhati se splnění smlouvy, a to bez ohledu na to, zdali pohrůžku, že zboží veřejně prodá, vykoná, čili nic. Veřejný prodej zboží po provedené volbě ve smyslu čl. 354 a 356 obch. zák. nemá s nárokem na splnění smlouvy, nadobro odbytým, více co činiti, a má význam jen při uplatnění nároku na náhradu škody pro nesplnění smlouvy, poněvadž prodávatel není oprávněn — na rozdíl od kupitele dle čl. 355 obch. zák. — účtovat proti kupiteli škodu abstraktní, nýbrž škodu konkrétní. Dle toho jest mezi neuskutečněním pohružky veřejným prodejem zboží (čl. 343 obch. zák.), domáhá-li se prodávatel splnění smlouvy, a mezi nevykonáním pohružky, oznámené kupiteli po provedené volbě dle čl. 354 obch. zák., podstatný rozdíl; neprovedl-li prodávatel veřejného prodeje zboží, jímž kupitel pohrozil, v případě prvnějším neztrácí nároku na splnění smlouvy, v případě druhém (čl. 354 obch. zák.) má neprovedený veřejný prodej za následek, že do té doby, dokud není konkrétní škoda prodávatelská zjištěna, nemůže se na kupiteli domáhati náhrady škody pro nesplnění smlouvy, ale tím jeho nárok na splnění smlouvy, kterého volbou dle čl. 354 obch. zák. kupiteli oznámenou pozbyl, neobživne. K dalším vývodům dovolání tento výklad článku 354 obch. zák. odmítajícím, sluší

ještě uvést: Ustanovení čl. 354—356 obch. zák., daná v zájmu obou smluvníků, obsahují pro obě strany směrnice pro případy, porušila-li ta neb ona strana smlouvu kupní, a dle účelu, jimi sledovaného, má jimi býti poskytnuta možnost, aby nejistota smluvního poměru takto nastalá byla co nejdříve odstraněna. Jest přirozeno, že tyto ochranné předpisy dbají v první řadě zájmů strany při smlouvě trvající, a proto jí zákon propůjčuje právo, že její jednostranné prohlášení (volba) víže druhého smluvníka. Leč i zájem tohoto vyžaduje, by věděl, na čem je, a proto ukládá zákon straně, která smlouvy se drží, by, nechce-li trvati na jejím splnění, jasně a určitě oznámila straně odpírající plnění smlouvy, na čem se usnesla, zdali žádá náhradu škody pro nesplnění, či chce-li od smlouvy ustoupiti. Vyžadujíť toho jak ohledy hospodářské, aby bylo případně zabráněno porušení, nebo zkáze zboží, aby přechod zboží do spotřeby nebyl zdržován, — tak i ohledy právní bezpečnosti, aby rozpory vzniklé mezi smluvníky mohly, pokud možno, dojiti rychlého rozřešení.

Čís. 2300.

Nestaral-li se jeden ze spoluvlastníků o správu společné nemovitosti, zmocnil tím mlčky druhého spoluvlastníka a jest práv z jednání, jež tento v zájmu správy nemovitosti předsevzal.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Rv I 660/22.)

Žalovaný opustil 21. března 1921 o své vůli usedlost, již měl se svou manželkou ve spoluvlastnictví, zanechal tam manželku, churavou po porodu, s malým dítětem, takže ona zůstala sama správkyní usedlosti za sebe a za svého manžela (žalovaného) a, nemohouc práce sama konati a zastati, požádala žalobce (své rodiče), aby práce hospodářské na usedlosti od ní spravované konali, čemuž oni vyhověli, vymínivše si požadovati za své práce přiměřenou náhradu. Žalobě jich o zaplacení náhrady procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Manželka žalovaného jinak ani jednati nemohla než starati se o celou usedlost, a tím jednala jen v zájmu celku a tudíž i v zájmu manžela, jakožto spoluvlastníka druhé polovice a tudíž zjednala své rodiče (žalobce) jako správkyně celé usedlosti a tedy i polovice usedlosti žalovaného jako jejího spoluvlastníka a to v zájmu celé usedlosti a tedy i žalovaného. Z toho zřejmě vyplývá, že žalobci byli zjednáni manželkou žalovaného též jako zmocněncem jeho ve smyslu §u 837 obč. zák. V takovém případě zákon totiž předpokládá, že podílník na společné věci, správu její vedoucí, bez příkazu byl k vedení správy druhým společníkem mlčky zmocněn a ustanovuje, že správce takového (jednatele bez příkazu) je posuzovati jako zmocněnce. V důsledku toho platí zde zákonná ustanovení o zmocnění dle §u 1002 a násl. obč. zák., jak v poměru podílníků mezi sebou tak i vůči třetím osobám (§ 1017 obč. zák.). O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.